

Wojciech Truszkowski

"Prawo i ochrona środowiska -
prawne, ekonomiczne, ekologiczne i
techniczne aspekty ochrony
środowiska naturalnego :
przewodnik do ćwiczeń dla
studentów kierunków prawa i
administracji", Urszula Szymańska,
Elżbieta Zębek, Olsztyn 2010 :
[recenzja]

Studia Prawnoustrojowe nr 22, 319-320

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Urszula Szymańska, Elżbieta Zębek, *Prawo i ochrona środowiska – prawne, ekonomiczne, ekologiczne i techniczne aspekty ochrony środowiska naturalnego. Przewodnik do ćwiczeń dla studentów kierunków prawa i administracji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2010, ss. 215.

Monografia Urszuli Szymańskiej i Elżbiety Zębek jest przeznaczona dla studentów kierunków prawo i administracja. Autorki pragną z jednej strony ułatwić proces dydaktyczny, zbierając w jednym miejscu informacje opisane kilkudziesięcioma ustawami i bardzo wieloma aktami niższego rzędu, z drugiej – stawiają sobie ambitny cel poszerzenia horyzontów myślowych czytelników przez pokazanie poszczególnych rozwiązań na tle zagadnień ekologicznych.

Strategia zrównoważonego rozwoju podniosła ochronę środowiska do roli jednego z najważniejszych czynników wpływających na decyzje podejmowane w gospodarce. Aspekty środowiskowe danej działalności mogą stać się zarzewiem konfliktów pomiędzy przedsiębiorstwami a grupami społecznymi, przedstawicielami administracji a przedsiębiorcami lub nawet między administracją a społecznościami. Konieczność zapobiegania lub łagodzenia konfliktów otwiera jedno z pól potencjalnej aktywności absolwentów prawa i administracji. Tym niemniej zagadnienia ekologiczne tworzą potencjał zarówno do zyskania przewagi nad konkurentami w biznesie, jak i – coraz częściej – konkurencyjności samorządów jako korzystne lokalizacje.

Pierwsze dwa rozdziały książki pozwalają czytelnikowi zrozumieć szerokość tematyki i złożoność zagadnień prawnych w ochronie środowiska. Wzorem wielu ważnych ustaw autorki najpierw podały objaśnienia, wykraczające szczęśliwie poza te zawarte w aktach prawnych, następnie podkreśliły interdyscyplinarny charakter ochrony środowiska, zwracając uwagę na obecność zagadnień przyrodniczych, technicznych czy ekonomicznych, a nawet prawnych i etycznych w ochronie środowiska. Ukazały, w jaki sposób wiedza na temat zmian w środowisku i świadomość konieczności ochrony jego zasobów zaczęła kształtować wspomniane wcześniej dziedziny. Każde rozszerzenie sposobu opisywania zagadnień prawnych w zakresie ochrony środowiska podnosi przydatność monografii.

Ciekawym pogłębieniem zagadnień poruszanych w pierwszych dwóch rozdziałach jest kolejna część książki. Szczegółowo i metodycznie zaprezentowano w niej funkcje prawa w ochronie środowiska. Publiczny charakter zasobów środowiskowych pozwala przepisom prawnym występować w roli reglamentacyjnej, regulacyjnej, organizatorskiej czy represyjnej. Nie zapomniano także o stymulującej i innowacyjnej funkcji postępu technicznego. Dopiero dogłębne zrozumienie myśli zawartych w tym rozdziale pozwala w pełni skorzystać z rozdziałów związanych z poszczególnymi elementami środowiska.

Rozdział czwarty poświęcono prawnej ochronie wód. Skupiono się na kluczowym uprawnieniu do korzystania z wód zarówno poprzez pobór tego zasobu, jak i odprowadzanie do niego zanieczyszczeń. Wszystko to wbudowano w opis zasobów wodnych i zagrożeń, jakie niesie nieracjonalne korzystanie z wód. W połączeniu z opisem zadań administracji publicznej widzimy, że autorki chciały uzasadnić, niemal miejscami usprawiedliwić, konieczność ograniczenia prawa własności przez prawa wspólnoty. Podobnie w rozdziale VI, dotyczącym ochrony lasów, opis przechodzi od ogólnych informacji o zasobach leśnych i ich funkcji do szczegółowych rozwiązań mających stanowić przeniesienie zasady zrównoważonego rozwoju do zarządzania lasami.

W opisywanej publikacji uwzględniono także wymogi dotyczące gospodarowania odpadami (rozdział V). Poszukiwanie coraz efektywniejszych sposobów ograniczania ich ilości, poprawy skuteczności zbierania oraz jak najmniej szkodliwej utylizacji odpadów dotyczy wszystkich przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Troska, by osoby studiujące prawo lub interesujące się prawem ochrony środowiska miały dostęp do gotowych i aktualnych opracowań w tym zakresie wydaje się trudna do przecenienia.

W ostatnim rozdziale oprócz rysu historycznego i opisu zasad panujących na obszarach ochrony ścisłej, jak parki narodowe czy rezerwy przyrody, znaleźć można odniesienie do przepisów obowiązujących na terenach chronionego krajobrazu, a nawet prawne zasady ochrony terenów zielonych.

Wśród instrumentów ochrony środowiska bezpośrednie regulacje prawne uzupełniane są instrumentami o działaniu pośrednim. Są to przede wszystkim mechanizmy ekonomiczne wykorzystywane na rzecz racjonalizacji wykorzystania zasobów naturalnych oraz kształtowania postaw wrażliwych na zagadnienia środowiskowe. Recenzowana monografia przedstawia zagadnienia prawne właśnie w tym kontekście. Dlatego bez wątpienia jest cennym źródłem wiedzy i stanowi pomoc w zrozumieniu niełatwej dziedziny, jaką jest połączenie prawa i ochrony środowiska.

Wojciech Truszkowski